

A párthatározat végrehajtásának útján Magasabb színvonalú oktató-nevelő munka a megye iskoláiban

Beszélgetés Kovács Lajossal, a megyei tanács művelődésügyi osztályvezetőjével

Másfél éve jelent meg a Párt Központi Bizottságának az állami oktatás helyzetével foglalkozó határozata. A határozat végrehajtásában végzett munkáról és a közvetlen feladatokról megkérdeztük Kovács Lajost, a Zala megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetőjét.

ben a tervidőszakban elkészülnek. A következő tervidőszakra az általános iskolai körzeti központok nagyobb arányú fejlesztését, a gyermekvédelmi hálózat megkésztetését és a szakmunkásképzés diákszociális viszonyainak nagyrányú javítását készítjük elő.

— A határozat egyik alapvető megállapítása volt, hogy jelentősen javítani kell a tárgyi feltételeket, az iskolák felszereltségét. Lépünk-e előre ezen a téren?

— Az oktatás színvonalára a párthatározatnak megfelelően emelkedett az elmúlt másfél év során?

— Most készitünk jelentést a IV. ötéves terv legfontosabb iskolai és diákszociális létesítményeiről. Módunk van tehát áttekinthető eredményeinket és további feladatainkat. Úgy látjuk, hogy a számunkra kulcsfontosságú tanteremépítésben túlteljesítjük a tervet. A tervezett hetvennégy helyett a tervidőszak végéig kilencvenhárom tanterem épül. De az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy ebből **többet csak huszonhárom**, a többi a lebonatásra írt épületek és a kiürített iskolák pótlására szolgál. A tanterem megyei támogatásból és helyi erőfeszítések eredményeként épültek.

— Határozat óta felgyorsult az általános iskolák körzetesítése és a szakrendszertől oktatás fejlesztése. Ebben az évben a tanulóknak már kilencvenhét százaléka szakosított oktatásban vett részt. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az országos átlagtól való lemaradásunkat ezen a téren is leküzdöttük.

Örvendek, hogy az általános iskolák **alapvető taneszköz ellátásában** is óriási lépést tettünk előre. Megyei támogatással és a Művelődésügyi Minisztérium juttatásaival valamint társadalmi segítséggel három év alatt megjelentek ebből a vonatkozásban a tizenhetedik helyről országosan az első helyre küzdött fel magát. Ennek ellenére még mindig nagyok a hiányok. Ellátottságot az alapvető eszközökben — gondolok a kísérleti eszközökre, a legfontosabb audiovizuális berendezésekre — csak a tervidőszak végére biztosítjuk. A teljes eszközellátást pedig a következő tervidőszakban oldjuk meg.

Jelentős változás történt közép fokozatok is. A megyei tanács vb művelődésügyi osztályának hatáskörébe került az idén a szakmunkásképzés és az iskolai sporttevékenység is. A szakfőosztályi szakoktatási osztály hatáskörébe vonása pedig az előkészítési stádiumban van. Ez lehetővé teszi a közép fokú iskolarendszer — gimnáziumok, szakközéiskolák, szakmunkásképző intézetek — feladatainak és együttműködésének a felülvizsgálatát, a megyei munkaerő igényeihez és termelési struktúrájához való ésszerű hozzáigazítását. Ezért a következő évben a teljes közép fokú intézményi rendszer korszerűsítését és módosítását készítjük elő.

Sikerült megközelítően teljesíteni a közép fokú kollégiumok bővítésére kitűzött terveinket is. Ötszáz férőhelyet terveztünk, s ebből Nagykánizsán és Zalaegerszegen négyszázhetven elkészült a tervidőszakban. Ugyanakkor a megye tervében nem szerepel az általános iskolai diákköthön és a gyermekvédelmi intézményhálózat bővítése. Ennek ellenére minisztériumi támogatással mindkét területen jelentős fejlesztés történt. Lentiben negyven fős általános iskolai diákköthont, Csapiban hatvan férőhelyes alsótagozatos cigánykollégiumot hoztunk létre, bővült a nagyrecsei és a nagykapornaki diákköthön is. Összesen százharminc helyet több van az általános iskolai diákköthönökben. Három új gyermekvédelmi intézmény létesült a megyében: száz férőhelyes a letenyei nevelőotthon, a nagykanizsai korrekciós óvoda, s ugyanitt egy ifjúmunkás leányotthon.

Bevezetjük a **felújított rendszert gimnáziumi oktatást**, növeljük a tagozatos osztályok számát, módosítani akarjuk a szakközéiskolák profilját, szakosítást tervezünk a szakmunkásképzésben és az együttműködést szorosabbá tesszük a szakközéiskolákkal.

A **szakmunkásképzés területén** is jelentős fejlesztések voltak és lesznek még. Zalaegerszegen üzemelésre készül az intézet műhelytermei, Nagykánizsán pedig folyamatban van a műhelyterem és a kollégium építése. Még eb-

— Ha a tanulók oldaláról közelítjük a határozat végrehajtását, milyen intézkedések történtek közvetlenül az ő érdekében?

— Általánosan csökkent a tananyag, mérséklődött a házi feladat. Annyi már biztonsággal megállapítható, hogy ez a gyerekeknek érdemben hozott **terhermentesítést**. A maradékban végrehajtást azonban nehezítik a kialakult szokások, előítéletek és nem kevésbé a felsőfokú intézmények felvételi vizsgarendszere. Ezért a hiteles leíréséhez **még legalább egy esztendő** szükséges. Az átlagosztályzat feloldása pozitív és negatív eredményt egyaránt hozott. Észrevehető, hogy a tanulók a számukra kulcsfontosságú tárgyakra több energiát fordítanak, és ezekből a korábbinál szelesebb, mélyebb ismeretek megszerzésére törekcsenek. Ugyanakkor a nem fontosnak ítélt, vagy a személyiségüknek nem szimpatikus tárgyakból visszanesznek. A terhelést közvetett módon oldotta a harmadik tornaóra bevezetése. A testkultúra, a mozgás az iskolában nagyobb szerepet kapott a korábbiánál. A tornatermek, sportlétesítmények hiánya és a korábbi beállítottság azon-

szik, magyar-óra izűek, ami persze nem baj.
— Petőfi szerette a hazáját, ez abban nyilvánul meg, hogy nemcsak verseivel, hanem fegyverrel is harcolt a szabadságáért.
— A szegények oldalára állt, bátorította őket, igazságos volt mindenkivel szemben, nem hátrált meg semmi féle veszély elől.
— Talán nem is érzi a nevek súlyát, ahogy kimondja az autószerelőnek készülő fiú:
— Marx, Engels, Lenin.
— Miért? Milyenek voltak ők?
— Egy csepp hallgatás következik, aztán megérkezik a bizonyítatlan válasz:
— A szocializmust építeték.
— Egy másik gyerek Ságvári Endrét választotta. Látta a róla készült filmet, hallott is róla sokat.
— A haladó magyar ifjúság egyik bátor harcosa volt. Hát ezért...
— Laborfalvi Róza és Déryné is bekerült a nyolcadikosok eszményképeinek sorába. Laborfalvi Róza azért, mert „a magyar színművészet egyik kiemelkedő alakja volt, küzdött a szabadságért, a színeszek jobb életéért, nagyon szerette a szüleit és gyermekeit.” És Déryné?
— Nagy művész volt — mondja Molnár Judit. Küzdött, hogy az irodalmi élet

Képed a falon, négy rajzszög-csillagon — —
Évek óta száll a por, nézek évek óta, időből ittelejtett lelet, néha letörlöm rólad a csóndot, sajtát tekintetemet, mely jelekkel van tele, letörlöm rólad a dűlőtan, hogy jobban fassalak.
Hallgatsz és mosolyogsz; csak ez a mosoly maradt belőled, kenyér és víz gyönyörű teste, maréknyi hamuja éhem és szomjom tüzeinek.
Hiába nem akarom, még tiüdükölsz, még varázsolasz, még boldog vagyok, állok előtled, hús és csont nélkül való álom, pedig te nem létezel.
Nygylhet már magamat nézem: föloldódva ez császibromid szemesei között, fűrdetve titkos vegyvizekkel, én teremtem új és új arcomat, fényed játéka szerint én látszom
Béhérnek, fektetének — —

ban még gátolja, hogy a testi nevelés azonnal megkaphassa a neki járó és ésszerűen szükséges helyet az iskolában.
— Milyen hatást váltott ki az első osztályosok részére biztosított automatikus továbbhaladási lehetőség?
— A hatás egyértelműen pozitív. Hátulütője, hogy a problémák a második osztályban jelentkeznek, de hozzáteszem: kisebb mértékben. Jó eredményekről adhatunk számot az **iskolaelőkészítőkkel** kapcsolatosan is. A kis gyermekek igen nagy százaléka részesül már meggyenkben/iskolaelőkészítésben, s ennek a gyermekek, a nevelők és a szülők egyaránt hasznát látják. Egyértelműen eredményesnek értékeljük a gyenge tanulmányi eredményű, bukáásra álló tanulók részére bevezetett pótló foglalkozásokat. A bukáások száma jelentősen csökkent, de a nevelők lelkiismerete tisztta maradt, mert engedmények nélkül érték el ezt az eredményt.
Az idén először adtunk a fizikai dolgozó szülők gyermekeinek **középisikolai tanulmányi ösztöndíjat**. Háromszánegyvennéggyezre arra érdemes középiskolai tanuló részesült kétezertől négyezer forintig terjedő ösztöndíjban.
— Erdeklődéssel várják a középiskolások az érettségien bevezetett könnyítéseket. Milyen tapasztalatok állnak rendelkezésre ezzel kapcsolatban?
— Az érettségi reformja a középiskolásokon két ponton könnyített. Egyrészt csökkent a kötelezően előírt és növekedett a **szabadon választható tárgyak** köre. Másrészt zömében vagy szóban vagy írásban kell csak vizsgát tenni a érettségizőknek (kivéve a magyart). Még az is könnyebbég, hogy a matematika mellett fizikából is összevont érettségi és egyetemi felvételi lesz.
Az intézkedések célja ketős. Egyrészt a terhelés csökkentése, másrészt idő felszabadítása a képességfejlesztésre. A sokoldalúan fejlett tanulószmény helyébe, amelyet a kitűnő testesftett meg, olyan **tanulmányi szerethétnéket állítunk, aki a benne rejlt képességeket kedvvel, örömmel,**

Dávidovits Ferenc: BESZÉLGETŐK
Tamás Menyhézt
Tárulkozó tekintetek
Egymás szemébe kapukat képzelünk, szárnyuk a bizonyosság sarkvasán fordul, lám, máris tárulkozik tekintetünk: hol tegnap még elvakult harag dűt, átívelhet rajta ma mindenki, rokon és nem rokon, aki betört léceinkben is a közös jelek üzeneteit keresi, szavaink közelét, akit nem a viszonzatlan csend küld közénk — csukodásában sem őriz titkot többé, ki nem akar túl lépni a másikon, bottlása is a másikköz érkezőé, aki ezután mindig velünk marad — így hal meg, kapuvá változott szemekkel, s mellünkön a hűség vaspántjaival egymásra nyíltunk majd minden reggel.
Katonai Judit
Keserűen
Csipőt ringató nyár köszönt: immár harmincegy éve élek, de néha vaksin olvasok, s görnyedten járok, mint a vének. Megélttem annyit már, ha most meghálnék is könnyebb volna. Föltötem tisztta kötőesip, szívemben meg új ének szóna. Harmincegy éve élek és reggel fiam szemébe mártom bútót vesszőzött életem, még rügyes-lombos ifjúságom.

PETŐFI, DÉRYNÉ ÉS — AZ APÁM...

Mai gyerekek, mai eszményképek
— Milyen a mai fiatatság? Hát... változó — mondja igen diplomatikusan Benkő Erika, a kanizsai Szabadság téri általános iskola nyolcadik á-s tanulója. S milyen igaza van!
Egykor tőlünk is megkérdezték, ki az eszményképünk? Ha a Toldit tanultuk éppen, akkor ő volt. Ha Tutsek Anna valamelyik leányregényét olvastuk, akkor — uram bocsá! — olyanok akartunk lenni, mint a szende mosolyú leányhős. Látunk magunkat Verne Gyula tengerelattjáróin, ott üveggyolyóztunk a „Pál utcai fiúk” között, Komolyabb óráinkban elérkeztünk Braun Évához, amikor meg a forradalmakat tanulnunk már Lenint is emlegettük.
— És a mai nyolcadikosok? Van-e példaképük, és ha igen, akkor ki?
*
A Szabadság téri iskola 28 megkérdezett nyolcadikos közt hatan Petőfit választották. Hogy miért? A dolog egyszerű: ama „változó”-ság miatt, amelyről az ímént Benkő Erika szolt. Nyilván eleget tanultak Petőfiről, nyomot nagyvot érkezünk Braun Évához, amikor meg a forradalmakat tanulnunk már Lenint is emlegettük.
— A szocializmust építeték.
— Egy másik gyerek Ságvári Endrét választotta. Látta a róla készült filmet, hallott is róla sokat.
— A haladó magyar ifjúság egyik bátor harcosa volt. Hát ezért...
— Laborfalvi Róza és Déryné is bekerült a nyolcadikosok eszményképeinek sorába. Laborfalvi Róza azért, mert „a magyar színművészet egyik kiemelkedő alakja volt, küzdött a szabadságért, a színeszek jobb életéért, nagyon szerette a szüleit és gyermekeit.” És Déryné?
— Nagy művész volt — mondja Molnár Judit. Küzdött, hogy az irodalmi élet bejárta az országot és múlt győzelmet aratott.
— Az én példaképem az apukám! — mondja kis büszkeséggel a hangjában Huszka Márta. — Felhősségteljes munkát végez, szereti a földet ahol szülelt. Ha kell, meg is védi. Igaz, ez a foglalkozásával jár, mert katonatiszt.
— Az én példaképem meg az iskola volt tanulója, Ekler Katalin — mondja Benkő Erika. — Most a gimiben is kitűnően tanul, Becsületés, pontos, megértő. Ő az ifvezetője az osztályunknak.
*
A huszonnyolc gyerek közül háromnak nincs példaképe. Baj ez?
— Példakép feltétlenül kell — véli egy fiú az első padban. — Nem feltétlenül — szál vele vitába Kovács Ottó. — Hiába választ valaki példaképet, ha nem követi. Jó ember példakép nélkül is lehet bárki. Becsületesen kell dolgozni, tanulni és élni. Ez a lényeg!
— Én nem azt mondom, hogy nem kell, de érdemes eszményképet választani! — alkot szintézist a két elhangzott véleményből Kuzma László. — A példakép választás segít nekünk, hogy elérjük a kitűzött céljainkat.
Okosan fejtegetik a témát. Többségük nem lép vissza századokat, hogy eszményképnek „használható” hős kapitányokat, remeke szabott regényalakokat keressenek maguknak. Azt mondják, a példaképeszménykép napjainkban is. Például a dolgozó ember Horváth László